

Zerga-erreforma

Helena Franco unibertsitateko ekonomia irakaslearen irratiko pasartea. Bertan, zerga-sistema aztertzen du eta, batez ere, zergak nola dauden banatuta eta zer aldaketa egin daitezkeen erakusten du. Gainera, aldaketek izan ditzaketen ondorioak aipatzen ditu. Entzun irratsaioa eta erantzun galderak ondo ulertu duzun ikusteko.

Helena Francoren ustez...

- ☐ Ezin da langileengan zerga-karga handiagorik jarri.
- ☐ Zaila da langileengan zerga-karga handiagoa legitimatzea gaurko egoeran.
- ☐ Ez da komeni sozietate-zerga kentzea.

Hau esan du H. Francok sozietate-zergaren egoerari buruz

- ☐ Ezartzen zaien tasa handiegia dela.
- ☐ Ezartzen den tasa egokia dela, baina hainbat mekanismoen bidez azkenean kuota txikia ordaintzen dutela.
- ☐ Ezartzen zaien tasa nahikoa dela eta emaitza egokiak ematen dituela.

Zerga-erreformak enpresariak uxatuko dituela diote. Zer erantzun du H. Francok?

- ☐ Arriskua badagoela eta komenigarria litzatekeela Europa osoak elkarrekin egitea.
- ☐ Arriskua badagoela eta horregatik Europa guztiak elkarrekin egin behar duela.
- ☐ Europa osoak zerbait egin arte, besteok ezin dugu ezer egin.

Eta gaineratu du...

- ☐ Enpresak deslokalizatzeko arriskua handi samarra da Euskal Herrian.
- ☐ Enpresek laguntzak jasotzen dituztela ordaintzen dituzten zergen trukean.
- ☐ Enpresek galerak dituzten garaian gizarteak egin behar du ahalegina, baina irabaziak dituztenean, ekarpena egin behar diote enpresek gizarteari.

Deslokalizazioari buruz zer gehiago esan du?

- ☐ Gure gizarteak arrisku hori (deslokalizazioa) hartzea aztertu beharko lukeela.
- ☐ Espekulatzaileak gure herritik bota egin beharko genituzkeela.
- ☐ Kapital finantziaria zaila dela leku batetik bestera eramatea.

Aberastasunaren gaineko zergaz hau esan du:

- ☐ Sistema legitimatzeko ez dela beharrezkoa zerga-mota hau igotzea.
- ☐ Zerga handiago onartu dezaketela solidaritatearen izenean.
- ☐ Aberatsek ordaindu behar dutela, handiegia ez bada ere.

Hau ere esan al du H. Franco irakasleak?

- ☐ Patrimonioaren gaineko zerga Europan oso zabaldua dago.
- ☐ Zerga-erreforma egingarria eta adostasuna izango da Euskal Parlamentuan.
- ☐ Aberastasunaren gaineko zerga Europako oso leku gutxitan dago.

Zuzenketa-orria

Helena Francoren ustez...

- ✓ Zaila da langileengan zerga-karga handiagoa legitimatzea gaurko egoeran.

Hau esan du H. Francok sozietate-zergaren egoerari buruz

- ✓ Ezartzen den tasa egokia dela, baina hainbat mekanismoen bidez azkenean kuota txikia ordaintzen dutela.

Zerga-erreformak enpresariak uxatuko dituela diote. Zer erantzun du H. Francok?

- ✓ Arriskua badagoela eta komenigarria litzatekeela Europa osoak elkarrekin egitea.

Eta gaineratu du...

- ✓ Enpresek galerak dituzten garaian gizarteak egin behar du ahalegina, baina irabaziak dituztenean, ekarpena egin behar diote enpresek gizarteari.

Deslokalizazioari buruz zer gehiago esan du?

- ✓ Gure gizarteak arrisku hori (deslokalizazioa) hartzea aztertu beharko lukeela.

Aberastasunaren gaineko zergaz hau esan du:

- ✓ Aberatsek ordaindu behar dutela, handiegia ez bada ere.

Hau ere esan al du H. Franco irakasleak?

- ✓ Aberastasunaren gaineko zerga Europako oso leku gutxitan dago.

Transkripzioa

Esataria. Eta eskaera horiekin batera, zurekin hitz egin nahi genuen zerga-erreformari buruz...

Helena Franco. Um, um!

Esataria. Ze honezkero erakunde eta partidu (alderdi) politiko guztiek onartzen dute zerga-erreforma baten beharra ez?

Helena Franco. Bai.

Esataria. Unai Errementeria, Bizkaiko Foru Ahaldu Nagusia da akaso, nahi bada, errezero gehien erakutsi duena, baina galdera da ia denek ote duten gauza bera buruan zerga-erreformaz hitz egiten dutenean. Ze ogasunek diru gehiago bildu dezatela, hori, administrazioak nahikoa baliabide izan dezan euskal gizarteren premiei aurreko egiteko, hori denek aipatzen dute. Kontua da hori nola egiten den, ez? Zein zergatan legoke zure ustez diru gehiago lortzeko aukera edo marjina?

Helena Franco. Nik uste bi elementu daude, daudela zentzu horretan. Bata da nola bildu daitekeen gehien, eta beste bat da nola legitimatu dezakegun jendeak zergak ordaintzeko beharra ondo ulertu eta bueno ba, ontzat emateko, ezta? Klaro, momentu honetan nik uste dut langileei eskatzen zaien ahalegin fiskala igotzea, oso zaila ulertuko dela, oso zaila izango dela ulertua gizartean. Zergatik? Aldi berean ikusten dugulako gehien daukatenek, eta hor sartzen ditut, bai enpresa handienak, bai aberastasun eta ondare handienek, egiten duten ekarpena gero eta txikiago dela. Alegia, gure kasuan, ez? E, Euskal Autonomia Erkidegoan, sozietate-zerga eta ondare-zergaren artean, ez dira iristen %10era, zerga-bilketa osoaren %10era. Klaro, baldintza horietan... Nik uste hortik hasi beharko genukeela. Hortik hasi beharko genukeela.

Esataria. Sozietateen gaineko zergaren kasuan, hala ere...

Helena Franco. Bai.

Esataria. ...askotan entzun dugu, eta baita zu Ogasun diputatu zinen garaian...

Helena Franco. Bai.

Esataria. Kontua ez dela hainbeste zerga horren tasa igotzea, baizik eta benetan jasotzen den kopurua ezarritako tasatik gertuago egotea. Esate baterako, kenkariak mugatuta.

Helena Franco. Bai. Zerga-tasa, barkatu, sozietate-zergaren kasuan, tasa %28an dago. Esan nahi dut, tasa berez, onargarria da.

Eta gero, zerengan aplikatzen den, ez? Eta hor, azkenean, oinarria definitzeko orduan, oinarri hori hustutzen baduzu ba hainbat konpentsazio egin ditzakezulako beste urte batzuetako galerekin, hainbat konpentsazio talde bat osatzen duten enpresen artean egin ditzaketen fluxuekin. Kenkariak, askotan, exajeratuak eta toperik gabekoak. Orduan, zer geratzen da finean? Mozkinak zirenak, gero oinarri zergagarrian ba zerotan bihurtzen direla, edo oso maila txikian. Orduan klaro, horren gain aplikatzen baduzu %28 edo %30a izango da, ba hori, oso, oso kuota txikia funtsean, ez?

Esataria. Eta honek enpresarioak ez ditu uxatuko? Azkenean hori bada dagoen errezero bat, ez?

Helena Franco. Bai.

Esataria. Inbertsioak atzendu egin ditzakeela sozietateen gaineko zergaren gaineko erreformak, zuk planteatzen duzun moduan.

Helena Franco. Honbre, kontua da. gaur egungo kapital-mugimendua hain handia izanda mundu mailan, eta Europa mailan kontrolatu beharreko faktore batzuk direla zergak ere. Hori argi dago, eta helburua izango litzateke gutxienez Europako Batasunaren barruan holako armonizazio batera jotzea; hori izango litzateke egokiena, lurraldeen artean disparekotasun horiek eta dumping fiskal hori ezabatzeko. Hala ere, bitartean horrek zer esan nahi du? Besteok zer egiten zain gauden bitartean ezin dugula ezer egin? Ez. Nik uste bakoitzak oso argi eduki behar duela zer lurralde-eredu nahi duen, zer gizarte-eredu nahi duen, eta gizarte-eredu honetan solidaritatea ekarpena, elkar-laguntza nola ulertzen dugun, ez? O sea, enpresak galerak dituztenean denok ulertzen dugu gizarteari tokatzen zaigula esfortzu bat egitea. Enpresek irabaziak dauzkatenean, posibleak dauzkatenean ere alderantzizkoa izan beharko lukeen bezala, ez? Ze gizarte osasuntsu batean, ekonomia osasuntsu batean, enpresek, posibleak dituzten garaian, ekarpen bat egin beharko liokete gizarte horri, baldintza hobeetan egon dadin etengabe eta berriro ere atzeraldia edo zailtasunak daudenean saneatuagoa egon dadin ekonomikoki, finantziarioki eta abar. Horrek suposatzen du enpresak deslokalizatzeko...

Esataria. Arriskua?

Helena Franco. Arriskua? Oso zaila iruditzen zait. Nik uste dut hori exajeratu egiten dela nahita.

Esataria. E...

Helena Franco. Ze azken finean, barkatu ie(za)dazu...

Esataria. Bai.

Helena Franco. Azken finean, askoz errazagoa da deslokalizatzea, ez dakit, espekulazio finantziarioarekin loturiko aktiboak, baina enpresa-produkzioari loturiko enpresak normalean askoz ere txertatuagoak daude dauden lurraldeetan, ezta? Orduan oso zaila da kapital hori guztia egun batetik bestera mugitzea. Eta hala ere, gizarte gisa pentsatu beharko genuke ea zein puntutaraino arrisku hori hartzeko prest gauden. Arrisku hori, badinotsut (esaten dizut), praktikan, eta hori ikusi delako enpirikoki oso zaila da kapital fisikoa, kapital produktiboa, enpresa produktibo horiekin lotutako kapitala holako deslokalizazio izugarrietan sartzea, ez?

Esataria. Ez daukagu denbora asko, ea modu laburrean erantzuteko gai garen. Gipuzkoan aberastasunaren eta fortuna handien gaineko zerga jarri zenuten, adibidez...

Helena Franco. Bai.

Esataria. Horrek zenbateraino lagundu dezake, horrelako zerga batek, e?, diru-bilketa hazten?

Helena Franco. bueno, e, aber, gertatzen da, zerga horiek momentu honetan daukate zerga-bilketa ahalmen totala ezin daitekeela handiegia izan. Zergatik? Oso, oso exijentzia handia jarriko bagenie aberastasun handiei, horiek bai, errazago mugitu daitezkeelako. Orduan, eduki behar da exijentzia-maila onargarri bat gure gizartean elkartasun eta ekarpen solidario horiekin loturik egon beharko lukeena, baina aldi berean arrisku hori neurtua izan behar da. Ezin dugu jarri %25eko tasa bat aberastasunaren gainean, ez? Ezin gara joan horrelako muturreko egoeretan, gerraoste batean edo horrelakoetan jartzen diren tasa konfiskatorioetara.

Esataria. Um.

Helena Franco. Ezin dugu pentsatu bakarrik zerga-sistema aberastasun handienek sostengatuko dutela. Baina gori esanda, egia da ere, aberastasun handi horiek ekarpen handiago bat egin behar dutela. Muturrera joan gabe. Baina ekarpenekoa zergatik? Baldintza hobeetan daudelako, eta baldintza hobe horiek, neurri batean, sistema bera, zerga-sistema bera ere legitimatu egiten dutelako.

Bestela, gerta daiteke egoera bat, non langile-klaseak, klase ertainak eta esango dugu: "aiba!", zertarako ari gara gu zergak ordaintzen? Aberatsen beharrak mantentzeko, segurtasun aldetik, defentsa aldetik, enpresa handien beharrak eta azpiegiturak mantentzeko eta horiek ez dute inoiz ekarpen ganorarik [ganorazkorik] egiten? Orduan, gertatu daiteke horrelako deslegitimazio bat, ez? Eta azkenean, nik uste dut, egungo sistemari berari ez zaiola komeni puntu horretara eramatea. Alegia, badaude zerga batzuk, bere zerga-bilketa ahalmena oso handia izan ez arren, zerga-sistema osoari ematen dioten enkajea eta legitimazioagatik ere handiago izan beharko luketela. Aberastasunaren gaineko zergak? Ba bueno, nik uste dut ba gaur egun %1aren inguruan dela zerga horren bidez biltzen dela, ba ziur aski gehiago lortu genezakeela, baina ez askoz gehiago.

Beste alde batetik, solidaritate-zergan, hor bai uste dut dagoela marjina...

Esataria. Marjin bat

Helena Franco. ...handi bat inguruko ekonomia-mailetara hurbilduta bakarrik. Esan nahi dut ondare-zerga momentu honetan Europa mailan oso toki gutxitan dago, aberastasunaren gaineko zerga, patrimonioaren gaineko zerga...

Esataria. Bai.

Helena Franco. Eta, aldiz, sozietate-zerga toki guztietan dago. Beraz, hor margen gehiago dago hurbilketarako eta igotzeko deslokalizazio handi horien arriskua ondo neurtuta izanda ere, ez?